ဘဉ်မနုၤ

ယွၤအကလုၢ်ကထိ လဲဉ်ဒီးသ့

မ့ၢ်တၢ်လၢအဘဉ်လိဉ်ဘဉ်စးထီဘိလဲဉ်

သရဉ်မုဉ်ဒိဉ်ဒီးတဆၢဉ်ကြံထဉ်ဒ့ၢ်

လၢ(၁၉၆၀)နံဉ်အပူၤအတ့ၤ တၢ်ဆၢကတိၢ်တဖဉ်နှဉ် Liberal Theologians တဖဉ် စံးဝဲလၢ ကစၢ်ယွၤသံလံဒီး မ့ၢ်တၢ်လၢအဒုးအိဉ်ထိဉ်တၢ်မၤဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး ခရံဉ်ဖိအတၢ်စူၢ်တၢ်နဉ် ဘဉ်ထွဲဒီးယွၤမ့ၢ်ကစၢ်လၢအမူဝဲလီၤထူလီၤယိဉ်အဂ့ၢ်နှဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ် တၢ်ကစီဉ်အံၤ တအိဉ်ကၢအိဉ်ခိးဒီး တၢ်တစံးကတိၤကွဲးလၢၤအဂ့ၢ်ဘဉ်.

တၢ်အိဉ်ဖိုဉ်ကရူၢ်ကရၢ ဒီးအခိဉ်အနၢ်အိဉ်ဒံးဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ အါဂၤလၢအရၤလီၤ တၢ်သိဉ်ကမဉ် သီကမဉ် ဘဉ်ထွဲဒီးကစၢ်ယွၤ ဒီးအကလုၢ်ကထိအဂ့ၢ် လၢအမၤသဘံဉ်သဘုဉ်ဒံးခရံဉ်ဖိအတၢ်စူၢ်တၢ်နဉ်အဂ့ၢ်လီၤ. တၢ်အသိဉ်ကမဉ်သီကမဉ်တဖဉ်အံၤ မ့ၢ်ဒဉ်ပှၤထီဒါခရံဉ်, ခရံဉ်အဒုဉ်အဒါအတၢ်သိဉ်ကမဉ်သီကမဉ်တဖဉ်, ဖဲအဝဲသ့ဉ်စံးလီၤအသးလၢအအိဉ်ဒီး တၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်ထူဂ့ၢ်ယွၤဂ့ၢ်ဒီး လံာ်စီဆံ့အတၢ်ကွဲးအဂ့ၢ် အခါ နှဉ်လီၤ.

ပဝဲလၢအမ့ၢ် ပှၤစူၢ်ကွၤနာ်ကွၤခရံဉ်တဖဉ် ပကဘဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသ့ဆိကမိဉ်ဒီး နီၤဖးပဲာ်ဖးတၢ်သိဉ်လိသီလိတဖဉ်လၢ ပနၢ်ဟူဘဉ်အီၤ, ဘဉ်ထွဲဒီးယွၤအကလုၢ်ကထိအဂ့ၢ်ထံထံဆးဆး ဒီးပလီၢ်စ့ၢ်ကီးပသးလၢပသုတရၤလီၤဒီးနီၤဟ့ဉ်ကမဉ်အီၤတဂ့ၤအဂီၢ်နှဉ်လီၤ. (၂တံၤ ၂း၁၅–၁၆).

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘဉ်ထွဲဒီး ယွၤအကလုၢ်ကထိမ့ၢ်တၢ်လၢအကြားဝဲဘဉ်ဝဲဒီး ဘဉ်လိဉ်ဘဉ်စးကိးဆၢကတိၢ်အဂ့ၢ်တဖဉ် ပကကွၢ်ဆိကမိဉ်သကိး ဒ်လာ်အံၤ အသိးလီၤ.

၁.ယွၤအကလုၢ်ကထိလံာ်စီဆုံမ့ၢ်လံာ်လၢအပူၤဝဲတဘ့ဉ်လီၤ

တမ့ၢ်ဘဉ်လံာ်လၢအသံဝဲတဘ့ဉ်ဘဉ်. မ့မ့ၢ် လံာ်လၢအသံဝဲတဘ့ဉ်အဃိန့ဉ် တအိဉ်ကၢအိဉ်ခိးတုၤ ခဲအံၤဘဉ်. မ့ၢ်လံာ်လၢအပူၤဝဲတဘ့ဉ် ဒီးမူဝဲအစိၤစိၤအ ဃဉ်ဃဉ် မ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ယွၤအသးစီဆုံအတၢ်ထိဉ်ဟူးထိဉ် ဂဲၤအတၢ်ကွဲးတဖဉ်လၢ ပှၤတဖဉ်လၢယွၤဘိးဃဉ်အသး ကွဲးဝဲအဃိလီၤ (၂တံၤ ၃း၁၆–၁၇, ၂ ပူး ၁း၁၉–၂၁).

ပသ့ဉ်ညါတ့ၢ်ပဝဲလၢ ဖဲကစၢ်ယွၤတ့လီၤပှၤ ဟိဉ်ခိဉ်ဖိအခါန့ဉ်, ဟံးန့ၢ်ဟိဉ်ခိဉ်အကမူဉ်ဒီး တ့လီၤဝဲ ဝံၤဒီး အူသဖိုနာ်တၢ်မူအသါလီၤ (၁မိၤ ၂း၇). လၢပှၤ ကညီ အတၢ်ထံဉ်နှဉ် တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအသး တသ့ ဘဉ်ဆဉ်, မ့ၢ်တၢ်တီလၢ ပကဘဉ်နာ်အီၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ. ယွၤအကလုၢ်ကထါမ့ၢ် တၢ်ကွဲးလၢ ကစၢ်ယွၤအနိၢ်ကစၢ်ဒဉ်ဝဲအသးစီဆုံ အိဉ်လၢအပူၤဒီး မ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဒိဉ်မ္ဘၤဒိဉ်လၢပှၤတဖဉ် လၢအဖးအီၤအဂိၢ်လီၤ(ဧၤဂြံၤ ၄း၁၂).

၂. ယွၤအကလုၢ်ကထါအတၢ်ကတိၤကူဉ်သ့တဖဉ်နှဉ် အိဉ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤဝဲလီၤစိၤလီၤထီလီၤ

ယွၤအကလုၢ်ကထါလံာ်စီဆုံ အိဉ်လၢပှဲၤဝဲဒီး တၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ကူဉ်သ့လၢနိၢ်ခိဒီးနိၢ်သး စးထိဉ်လၢအဘဉ် တၢ်ကွဲးတ့ၢ်အီၤလံၤလံၤဒီးကဟ့ဉ်ဒံးဝဲဆူညါလၢကယၢ်ပှၤ တဖဉ်လၢအဖးအီၤအဂိၢ်လီၤ(၁စီၤပၤ ၃း၁၁–၂၈, မးသဲ ၄း၁၁၁),လံာ်ကတိၤဒိအိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤလီၤ.

၃. ယွၤအကလုၢ်ကထါန့ဉ် မ့ၢ်တၢ်လၢအတီဝဲဘဉ်ဝဲလီၤ

ယွၤအကလုၢ်ကထါန့ဉ် တမ့ၢ်ဘဉ် လံာ်တၢ် စံဉ်စိၤတဲစိၤဒီးလံာ်ဟိဉ်ခိဉ်ဂိၤအဂ့ၢ် ပတိၢ်မ့ၢ်ဘဉ် ဘဉ်ဆဉ် အိဉ်ဝဲဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖဉ် လီၤတံၢ်လီၤ ဆဲးလၢ အဘဉ်ထွဲဆူတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤဒီး ဟိဉ်ခိဉ်ဂိၤ တဖဉ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ. ဟိဉ်ခိဉ်အပှၤကူဉ်ဘဉ် ကူဉ်သ့တဖဉ် ဒီးသန့ၤထိဉ်အတၢ်ဃုထံလၢ လံာ်စီဆုံ အတၢ်ကွဲး ဘဉ်ထွဲဒီး တၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤ ဒီးဟီဉ်ခိဉ်ဂိၤ တဖဉ်အဂ့ၢ်ဒီး တၢ်အုဉ်အသးအိဉ်ဝဲအါမံၤလၢ ပဖးဘဉ် အီၤဘဉ်ထွဲဒီး ပှၤကူဉ်သ့ကူဉ်ဘဉ်တဖဉ် လၢအမ့ၢ် ပှၤဃုသ့ဉ်ညါတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤ (historians) ဒီးပှၤဃုထံ တၢ်ဂ့ၢ်လၢပျၢၤ (archaeologists)တဖဉ် ထံဉ်နှၢ်တ့ၢ်ဝဲ လံာ်စီဆုံ အတၢ်ကွဲးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ လၢအဘဉ်တၢ် ဆိကမိဉ်တ့ၢ် ဒ်အမ့ၢ် တၢ်လၢအကမဉ်နှဉ်လီၤ.

၄. ယွၤအကလုၢ်ကထါလံာ်စီဆုံအတၢ်ကစီဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢ အအိဉ်ဖျိအိဉ်ဖျါဂ့ၤဂ့ၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အီၤတသ့ဘဉ်ဒီး တၢ်အဂုၤအဂၤလုဉ်ဘၢအီၤတန့ၢ်ဘဉ်လီၤ

ပှၤကူပှၤကညီ အိဉ်ဒီးတၢ်ဆၢမိဉ်နှၢ်သးလိ ထိဘိလၢကဃုထံဉ်နှၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အကါဒိဉ်ဒီး အခိပညီတဖဉ်အဂိၢ်လီၤ. ထဲဒဉ်ယွၤအကလုၢ်ကထါ လံာ်စီဆုံဓိၤ, မ့ၢ်လံာ်ထဲတဘ့ဉ်ဓိၤလၢအတဲဖျါထိဉ် တၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ထွဲဒီးယွၤအတၢ်ကူဉ်ကျဲၤလၢအအိဉ်ဟ်စၢၤ လၢထံးလၢသိလံၤလံၤလီၤ. ယွၤအတၢ်ကူဉ်ကျဲၤဘဉ်တၢ် မၤတံာ်တာ်ဒီး ကျဲးစားမၤဟးဂိၤအီၤလၢ အဒုဉ်အဒါ မုဉ်ကီၤလံၢ် ဒီးအခ့အပှၤတဖဉ်ထိဘိတထံဉ်ဃီလီၤ. ဘဉ်ဆဉ် တၢ်တဖဉ်လၢအဘဉ်တၢ်မၤဟးဂိၤအီၤသ့ တဖဉ်ဒဉ်လဲာ် ယွၤဘိုဂ့ၤကွၤအီၤ တုၤလၢအဟ့ဉ်လီၤဝဲ တၢ်ဘဉ်လိာ်ဘဉ်စးအဒိဉ်ကတၢ်ခီဖျိအဖိခွါ ယ့ဉ်ရူး ခရံဉ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အုဉ်ကွၤခီဉ်ကွၤကစၢ်လၢ ဟိဉ်ခိဉ် အဂိၢ်နှဉ်လီၤ (ယိၤဟဉ် ၃း၁၆), တၢ်ကစိဉ်ဘဉ်ထွဲဒီး ယွၤအတၢ်အဲဉ်ဒီး တၢ်စူၢ်ကွၤနာ်ကွၤယွၤအဂ့ၢ်နှဉ် တလဲလိာ်ဘဉ်အသးနီတစုဘဉ်.

ယွၤအကလုၢ်ကထါ လံာ်စီဆုံအတၢ်ကစီဉ် မ့ၢ် တၢ်လၢအအိဉ်ဖျိအိဉ်ဖျါ, လၢတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အီၤတသ့ဘဉ် စးထိဉ်လၢအဘဉ်တၢ်ကွဲးအီၤလံၤလံၤ တုၤလီၤလၢစိၤ ခဲအံၤဒီး ကမ့ၢ်ဒံးဆူညါတုၤတၢ်အစိၤကတၢ်နှဉ်လီၤ.

ကျဲအဂ့ၤကတၢ်လၢ ပှၤစူၢ်ကွၤနဉ်ကွၤခရံဉ် ကဘဉ်ထီဒါဆၢ တၢ်သိဉ်ကမဉ်သီကမဉ် ခီဖျိတၢ်နဉ် ယွၤအကလုၢ်ကထိ, ကွၢ်လိမၤထွဲ လံာ်စီဆုံ အတၢ်သိဉ်လိအီၤ, အိဉ်စဘူးဒီးအီၤ, တဟးဖးဒီးအီၤဘဉ်, မၤလိအီၤဒီး သးခုလၢအပူၤနှဉ်လီၤ.

၅. ယွၤအကလုၢ်ကထိ လံာ်စီဆုံအလုၢ်အပူၤတဖဉ်ဒီး အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတဖဉ် အိဉ်ဝဲလီၤထူလီၤယိာ်လီၤ

ပှၤအိဉ်ဝဲအါဂၤလၢအစံးဝဲလၢ ယွၤအကလုၢ်ကထိ လံာ်စီဆုံအတၢ်သိဉ်လိတဖဉ် မ့ၢ်ဒဉ်တၢ်အလိၢ် လံၤဖီဃး လၢပျၤလၢအဘျူးအဖိုဉ်အလုၢ်အပူၤတအိဉ်ဘဉ်, လူၤထိဉ်တၢ်ဆၢကတိၢ်တချူးဘဉ်ဒီး မ့ၢ်ဒဉ်တၢ်သိဉ်လိတကလုာ် လၢတၢ်ကဟ်ကတီၤကွၢ်ကိအီၤအဂိၢ်အိဉ်နှဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ် ပှၤလၢအဟ့ဉ်ထိဉ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ထွဲဒီး တၢ်ကဘဉ်တၢၤကွံဉ်ဒီး ဂ့ၢ်လိာ်ယွၤအကလုၢ်ကထါ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီသ့နှဉ်, တအိဉ်နီတဂၤဘဉ်. တၢ်လၢအဝဲသ့ဉ်စံးကတိၤဝဲတဖဉ်ဒဉ်လဲာ်, ဘဉ်တၢ်ဟ်ဒဉ်အီၤဒ်သိးအဝဲသ့ဉ်အနိၢ်ကစၢ်အတၢ်ထံဉ်ဒီး တၢ်ဆိကမိဉ်ဧၤလၢပှၤအါဂၤတူၢ်လိာ်အီၤတသ့ဝဲဘဉ် နှဉ်လီၤ.

ကျဲအဂ့ၤကတၢ်လၢ ပှၤစူၢ်ကွၤနာ်ကွၤခရံဉ် ကဘဉ်ထီဒါဆၢ တၢ်သိဉ်ကမဉ်သီကမဉ် မ့ၢ်ဒဉ်တၢ်အိဉ်မူလၢ ပှၤဒ်နှဉ်အသိးတဖဉ်အမဲာ်ညါ ခီဖျိ တၢ်နာ် ယွၤအကလုၢ်ကထါ, ကွၢ်လိမၤထွဲ လံာ်စီဆုံအတၢ်သိဉ်လိအီၤ, အိဉ်စဘူးဒီးအီၤ, တဟးဖးဒီးအီၤဘဉ်, မၤလိအီၤဒီး သးခုလၢအပူၤနှဉ်လီၤ.

မ်ပသုတသးဒ့ဒီ လၢယွၤအကလုၢ်ကထါ အတၢ်မ့ၢ်တၢ်နိၢ်နိၢ်အဂ့ၢ် နီတစုနီတစဲးတဂ့ၤ, ကဟ့ဉ်ပှၤတၢ်ဆိဉ်ဂ့ၤအထူးအတီၤလီၤစိၤလီၤထိလီၤ (စံး ၁).

သရဉ်ဖးဒိဉ် C.H. Spurgeon အုဉ်အသးလၢ သရဉ်ဖးဒိဉ် John Bunyan အဂ့ၢ်စံးဝဲ, "အဝဲမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအဖးလံာ်စီဆုံ ဆူဉ်တုၤဒဉ်လဲာ်နှဉ်, နမ့ၢ်ကူးအီၤ အဃိ ယွၤအကလုၢ်ကထါ ကမ့ၢ်ဒဉ်လဲာ် အဝဲအသွံဉ်လၢအယွၤလီၤနှဉ်လီၤ."

သရဉ်ဖးဒိဉ် Billy Graham စံးဝဲ, "အလိၢ်အိဉ်လၢပကဘဉ်ဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါ ပှၤစူၢ်ကွၤနာ်ကွၤတၢ်တဖဉ် လၢကအိဉ်ယွၤအကလုၢ်ကထါ ဒ်သိးကလုၢ်ဒိဉ်ထိဉ်အနိၢ်သးအဂိၢ်လီၤ. ■